

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

לרגל היארצייט הראשון של האבך החשוב הרב אשר מאיר בן ידידנו הרה"ג עזריאל אהרנוביץ שליט"א הלימוד בגליון ברחבי תבל לעילוי נשמתו

פרשת חיי שרה
שנת תשפ"ד
שנת 21
לממלכת התורה
מעדני אשר
גליון תתק"ע

איזה היתר יש לאונן להספיד בדברי תורה הרי אסור לדבר דברי תורה בלא ברכת התורה?

יש להקשות: איך מותר לבן להספיד בדברי תורה את אביו באופן שלא אמר ברכת התורה שהיה אונן מיד בבוקר, הרי עד אחרי הקבורה הוא אונן שאינו מברך ברכת התורה, והרי אסור לדבר דברי תורה בלא ברכת התורה.

הנה בשו"ת אפרקטא דעניא חלק ג' יורה דעה סימן ר"ז שאל מאין יצא ההיתר דאונן מספיד ואומר פסוקים ודרושים, הרי לא ברך ברכת התורה.

וכתב: אלא דלכאורה בלאו הכי קשיא איך מותר בדברי תורה, הרי כתב הרמ"א יו"ד סימן שמ"א ס"ה דאונן אסור בשמחה, וכתב המגן אברהם סימן תקמ"ח סוף ס"ק ח' דאונן אסור בדברי תורה דפקודי ה' ישרים משמחי לב, אלא על כרחך צריך לומר דמילי דהספידא מותר, דאדרבה מוסיפים אבל ר"ל.

ומסיק דלכן מותר להספיד בדברי תורה אף שלא בירך ברכת התורה, כיון דפטור וגם אינו רשאי להחמיר על עצמו, עיין יו"ד סימן שמ"א ס"א, וא"כ דינו כאכילה דמותר ואינו מברך לא ברכת המוציא ולא ברכת המזון, דמאי שנא ברכת התורה, מברכת האכילה.

ובחשוקי חמד ברכות י"ג עמוד א' כתב דאפשר לומר עוד היתר: דהנה נאמר בשו"ע אור"ח סימן מ"ו ס"ק ט' לא יקרא פסוקים קודם ברכת התורה אף שאומרם דרך תחנונים, וי"א שאין לחוש כיון שאינם אומרים אלא דרך תחנונים, ונכון לחוש לסברא ראשונה, והרמ"א כתב והמנהג כסברא אחרונה שהרי בימי הסליחות מתפללים הסליחות ואח"כ מברכים על התורה, ואם כן כך בענייננו שהאונן מספיד לעורר הלבבות ולשבץן אולי דומה לסליחות.

האם מיתה צדיקים מכפרת רק עם הולכים בדרך טובים של הצדיק?
הנה איתא בגמ' מועד קטן כ"ח עמוד א' אמר רבי אלעזר למה נסמכה מיתה אהרן לבגדי כהונה, מה בגדי כהונה מכפרין, אף מיתתן של צדיקים מכפרת.

אמר המהר"ם שפירא זצוק"ל מה בגדי כהונה כדי שיכפרו זה תנאי שילבשו את זה רק אז מכפר, גם מיתה צדיקים אינו מכפר רק אם ילבשו את המעשים טובים שהיו מוכתר בזה הצדיק.

והנה איתא בגמ' שבת קנ"ג עמוד א' אמר ליה רב לרב שמואל בר שילת אחים בהספידא דהתם קאמינא

וכתב בעץ יוסף פירוש נפלא: דכאן בעולם הזה הצדיק הוא הולך ממדריגה למדריגה, אבל כשמת ובא להתם הוא עומד, ואם העם מתחממים ע"י ההספד ומתבוננים שנסתלק הצדיק בעוונותם וחוזרים בתשובה, נעשה הצדיק הולך אפילו לאחר מיתתו שע"י מיתתו חזרו בתשובה, וזהו שאמר אחים בהספדאי משום דהתם בעולם הבא קאמינא, וע"י שתחמם בהספדאי אהיה הולך אפילו לשם.

מדוע יצחק אבינו לא הספיד את אמו שרה בהלויה?

בפרשתן כ"ג ג' ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה

הנה ברבינו בחיי בפרשתן מקשה קושיא נפלאה וז"ל כי היה הכתוב ראו שיאמר ויבא אברהם ויצחק לספוד לשרה ולבכותה, כי בודאי ראו היה יצחק לספוד לאמו הצדקת ולבכות עליה, שהרי החיוב בו גדול מאד יותר ממה שהוא באברהם, ועוד שהיא אהבתו אהבה יתרה שילדה אותו על דרך הפלא, והיתה נפשה קשורה בנפשו.

ומתוך: יתכן לומר שלא ידע יצחק באותו הפרק שמתה אמו, כי לפי שמיתתה היתה בשבילו בשמועת העקדה, על כן העלימו ממנו מיתתה ולא הגידו לו, ומן הטעם הזה לא ראינו שיזכירו הכתוב ליצחק כלל לא במיתתה ולא בקבורתה, גם מעת שנעקד על גבי המזבח לא ראינוהו, שהרי כשהלכו אברהם ויצחק להר המוריה כתוב בחזרה בראשית כ"ב י"ט "וישב אברהם אל נערו", והיה ראו שיאמר וישבו אל הנערים, ולא הזכיר חזרת יצחק, יתכן שנשאר שם בהר המוריה שלש שנים עד שנשלמו לו ארבעים שנה ונשא רבקה, ומפני זה לא נזכר שובו עד שהביא לו העבד את רבקה, ואז הזכירו הכתוב, הוא שאמר בראשית כ"ד ס"ב "ויצחק בא מבוא באר לחי ראי", וכן כתב האברבנאל.

ובספר שמחת מרדכי בפרשתן לידידנו הרב מרדכי הגר שליט"א מביא שהקשה זאת להגר"ח קנייבסקי זצ"ל, וענה לו שיצחק היה עולה תמימה לכן לא היה יכול לטמא.

מעדני אשר השנה בשעת ההספד על אבי מורי הכ"מ זצוק"ל שהתקיימה בבית המדרש המרכזי בקרית צאנז נתניה בנוכחות כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א תרצתי בבכי תמרורים, שכן אינו מסוגל לעמוד ולהספיד את הוריו כשנאבד לו היקר מכל, מאנה להנחם נפשי מרוב צער, לכן יצחק לא היה מסוגל מרוב צער לעמוד ולהספיד את אמו, וגם אני קשה לי להספיד, אם לא שקבלתי הוראה מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א.

יש שמתרץ: ע"פ מה שכתב בפענוח רזא בשם הזוה"ק שאברהם פצע את יצחק בזמן העקידה (שירי פס כשננטוה אל תשלח ידך אל הנער, ביקש לעשות בו תבולה, כד רש"י בראשית כ"ב י"ב) והביאוהו המלאכים לגן עדן לרפאותו, ומשום הכי לא היה יצחק בקבורת שרה, משום ששהה בגן עדן באותו זמן.

ובמקור חכמה על המשך חכמה בפרשתן כתב ליישב ע"פ מה שכתב במשך חכמה דברים ל"ד ח' שהספד שייך רק למי שיודע דרכיו מיום הולדו עד מותו כי אם לא כן אולי יפליג, ויהיה בכלל כשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הספדנין ואם יקטין מעט זה בזיון לנספד, וא"כ אתי שפיר שיצחק לא ספד לאמו שרה דיצחה הכירה רק מגיל תשעים. משא"כ אברהם יכול להעיד.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרה"ג **נפתלי גענוד** שליט"א בית שמש לרגל שמחת אירוסית בתו תחי' במז"ט עב"ג הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר **נפתלי הרצקא טוסיג** נ"ו מבחירי ישיבת מאור עינים ראחמסטריוקא בנו של ידידנו ש"ב הרה"ג **צבי טוסיג** שליט"א אשדוד וברכת מזל טוב לסבים החשובים ידידנו הרב **יוסף גענוד** שליט"א מאנסי ידידנו הרב **מנדל שטיינמעץ** שליט"א ירושלים הגה"צ המשפיע רבי **אהרן טוסיג** שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרה"ג **רבי עזריאל ברוך אהרנוביץ** שליט"א קרית חסידים בית שמש מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת **לעילוי נשמת אמו האשה החשובה מרת הדס ע"ה** בת הגה"צ חסידא ופרישא המקובל רבי **יוסף וויינשטאק** זצ"ל מח"ס "וילקט יוסף" נלב"ע כ"ט מרחשוון תשמ"ז ת.נ.צ.ב.ה **ולעל"נ בנו האבך הצעיר והיקר** שנתייסר ביסורים קשים ומרים הרב **אשר מאיר ז"ל** נפטר ל' חשוון תשפ"ג הנוצח לרגל היארצייט הראשון ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרה"ג **אלימלך לייפער** שליט"א בית שמש בן הגה"צ **רבי ישראל יעקב צבי** שליט"א לרגל שמחת אירוסית בנו **הבחור העילוי** ידידנו כמר **אהרן יחיאל** נ"ו מבחירי ישיבת עץ חיים באבוב ב"ב עב"ג בת הרה"ג **לוי יהושע שנייבלג** שליט"א מרביץ תורה והוראה באלעד יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

**מדוע לא הלך אברהם בעצמו לחפש שידוך לבנו יצחק
רק שלח את אליעזר עבד אברהם?**

בפרשתו כ"ד א' **ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברך את אברהם בכל, ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו וגו' לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבן כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק**

יש להקשות: מדוע אברהם בעצמו לא הלך לחפש שידוך לבנו יצחק, ושלח רק שלוחים, כך מקשה החזקוני בפרשתו השבוע, וכן האלשיך הקדוש, וכן בלקוטי יהודה בשם השפת אמת והאמרי אמת, וכן בעמק דבר.

איכא כמה תרוצים

א. לכן הקדים התורה ואברהם זקן בא בימים, כי בא הכתוב לתת טעם למה עשה אברהם שליחות כזה על ידי עבדו ולא על ידי עצמו, ולא חש פן ימאנו על הסתר פניו, או על מוסרם בתולה יפה עד מאד לעבד בדרכים ומדברות, ואף אם נאמן יהיה, יחוש אל הכבוד לתת את בתם ולשלחה על יד עבד איש אם לא שיבואו לכבודה כראוי אל בת גדולים כמותה, לזה אמר **"ואברהם זקן"** כלומר ולא יוכל לצאת אל ארץ מרחקים, ולא חשש פן ימאנו כאשר לא יראו פניו, כי ה' ברך את אברהם בכל עניניו, ויצליחהו ולא יחטיא כי הוא ובית דינו נמנו לברכו, וזהו אומרנו וה' כנודע, וגם לא חש מפני החשד או מפני הכבוד כי הוא אמר אל עבדו, שישתדל בכל מאמצי כח בודאי מלב ומנפש, ועל ענין החשד הנה היה זקן ביתו כי נתגדל אצלו מקטנותו וידע טוב מדותיו, ומה גם למה שאמרנו ז"ל **"בראשית רבה נ"ט י"ב"** שהיה זיו אקונין דומה לו, או זקן זה שקנה חכמה שודאי אין לחשדו, ולענין הכבוד אמר **"המושל בכל אשר לו"** ואם כן אף שהיה עבדו, שר וגדול בעולם יחשב אצל הכל, כי כל מעשה תקפו של אברהם היה על ידו, כך תירץ באלשיך הקדוש, וכן בחזקוני.

ב. משום הכי לא הלך אברהם אבינו בעצמו לקחת אשה לבנו יצחק, כי הקב"ה אמר לו לך מארצך וגו' לכן לא רצה לחזור עד שיתן לו הקב"ה רשות, כך תירץ האמרי אמת מובא בלקוטי יהודה בפרשתו.

אבל בהעמק דבר דחה טעם זה: דהיה רשאי לילך בעצמו לארם נהרים, אף על גב שהיה מוזהר ללכת משם, הותר לו הליכות עראי לשם.

ג. אברהם חיפש בעלת מידות טובות ובעלת חסד ולבדוק בה היטב שהיא נוחה לבריות, וסבר שאליעזר בקי בזה יותר ממנו שמכיר היטב

טבע האנשים, כך תירץ בחכמה ודעת בפרשתו להנחן האדיר רבי שמש שטרנבוך שליט"א.

ד. הקדים הכתוב להודיע לפני הענין המסופר בפרשה זו שאברהם היה זקן בא בימים, מבואר שהוא נוגע להענין, כי לולא זה לא היה מצוה לעבדו אלא הוא בעצמו היה מזדרז למצוה רבה זו ליתן אשה ליצחק, שבה תלוי כל התכלית להוציא ממנו אומה הנבחרת שהבטיחו הקדוש ברוך הוא, אבל משום שהיה זקן בא בימים. היינו שהיה מחשב כמה ימים עוד יחיה, על כן היה חושש אולי ימות בדרך רב כזה, כך תירץ בהעמק דבר נצי"ב.

ה. עוד טעם על שלא הלך בעצמו, משום שהיו עסקיו עם כל אדם, זה בא ושואל בעניני אמונה וזה להתפלל עליו, וכדאיתא בגמ' **"ב"ב ס"ז ב'** על הפסוק **"וה' ברך את אברהם בכל"** שמרגליות היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו וכל הרואה אותו מתרפא דהכונה הוא תפלתו וברכתו, וכיוצא בזה היו הרבה ענינים מוטלים עליו, ומשום זה לא היה יכול לצאת ממקומו, והנה הודיע הכתוב ג"כ בזה צדקת אברהם לפני הענין, ללמדנו שהיו הכל באין לפניו ודאג לטובת רבים, לכן היה מוכרח להעמיס לקיחת אשה לבנו על עבדו, כך תירץ בהעמק דבר נצי"ב.

ו. לכן לא הלך אברהם אבינו ע"ה בעצמו, כי לשידוך נצרך שדכן, ובזה השידוך היה אליעזר שדכן, והשכר שדכנות שלו היה שיצא מכלל ארור לכלל ברוך. עיין במדרש ס' ט', כך תירץ השפת אמת כך אמר בשמו בנו האמרי אמת מובא בלקוטי יהודה בפרשתו.

והוסיף על זה **האמרי אמת בדרך צחות:** הדעולם אומרים ששדכן צריך לפעמים לדבר שקרים, ולפיכך לא היה יכול אברהם אבינו ע"ה להיות בעצמו השדכן והוכרח לשלוח את אליעזר.

האם על אדם זקן שמת אין צריכים לבכות?

בפרשתו ויבא אברהם לספור לשרה ולבנותה

איתא בעל הטורים דלכן כתוב כ' זעירא משום ששרה אמנו היתה זקינה, בכך רק קצת.

ובדברי מהרי"א בפרשתו כתב בן המחבר דהנה החילוק בין פטירת איש צעיר לימים ובין פטירת איש זקן ושבע ימים מובן מאיליו, כי הבכיה על איש צעיר נשגבה יען כי נקטף בדמי ימיו ועל כן כל השומע תדמענה עיניו על האבידה הלזו, משא"כ על איש זקן כשנפטר ח"ו אינם מתעוררים בבכיה כל כך השומעים, על כן מי שרוצה לעורר את העם בבכיה גם על איש זקן עליו לספר בשבחיו של הנפטר ולציע לפני השומעים מעשיו ופעולותיו בחייו למען ידעו ויכירו הכל איך נאבד מעמם אבידה יקרה וזה כוונת הבעל הטורים יען ששרה זקינה היתה ומימלא לא היו השומעים נתעוררו כל כך בבכיה, ועל כן למען יבינו הכל גודל האבידה היה מקדים אברהם אבינו לספור אותה דהיינו לספר בשבחה וגודל צדקתה ואז היו מתעוררים בבכיה, כעין זה כתב הפני מבין בפרשתו.

הנה ירמיהו הנביא פרק כ"ב פסוק י' **אל תבכו למת ואל תנדו לו בכו בכו להלך כי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתו**

מקשים המפרשים: דסותר דבריו מיניה וביה, דמתחיל אל תבכו למת, ואח"כ אומר בכו בכו להולך,

ומסבירים המפרשים: וכשנאדם נפטר לעת זקנתו זה לא כזה צער גדול, דהרי איתא בחז"ל ברכות י"ז ע"מ א' סוף אדם למות, ולכן כשנסתלק אדם אחר שהשלים את שנותיו אין צריכים לבכות, אבל אתה יודע מתי אתה כן צריך לבכות הרבה, כשנפטר אברך צעיר במיטב שנותיו והוא עדיין באמצע ההליכה אז אנו צריכים לבכות.

ובחפץ חיים בפרשתו מביא שהחפץ חיים היה נוהג לומר שמבחינת החשבון של החי יתן אל לבו קהלת ז' ב' הפוך הדבר שכאשר מת אדם צעיר לימים, תולים מיתתו במקרה שקרהו, מחלה או אסון, והאדם מנחם עצמו שימלט מהם, אבל כאשר נפטר אדם מזיקנה, כלו התרוצים ומבין הוא כי זה סוף כל האדם, ועל כרחו יתעורר לזכור יום המיתה ולערוך חשבון נפשו.

האם יש חיוב להתפלל שבימי הזקנה יכול ללכת לבדו?

בפרשתו כ"ד א' **ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל**

הנה איתא במדרש נחומא פרשת מקץ סימן י' על הפסוק תהילים ל"ב ו' על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, אמר ר' אבא, לעת מצוא **"אלו ימי הזיקנה"** שצריך אדם להתפלל על ימי זקנתו, שיהיו עיניו רואות ופיו אוכל ורגליו מהלכות, שבזמן שהאדם מזקין הכל מסתלק ממנו.

וברבינו יהודה בר יקר, רבו של הרמב"ן בפירושו התפלות והברכות עמוד נ"ב ונ"ו כתב שבתפילה יש לומר **"ועל זקני עמך בית ישראל"** להתפלל על הזקנים בימים, ע"פ המדרש הנ"ל.

שמעתי פעם שתיקנו תפילה מיוחדת שאדם לא יצטרך להגיע לבזיון שגוי ויבא אותה לבית המדרש: שמבקשים אחרי אמירת תהילים ולא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה **"ולא לעם אחר"** באיזה שלב בחיים מתפלל אדם שלא יגיע לעם אחר, הכוונה אני לא רוצה להיות זקן וגוי ילווה

קול המעדינים

**מעמד האדיר סיום סדר נשים בהשתתפות מאות
בבנין בית המדרש הגדול בשיכון ויזניץ בני ברק**

**דברי חיזוק והתעוררות להגל המצב בארץ ישראל
בבית המדרש בית יצחק בברזיל
בראשות הגה"צ הרב מאיר אברהם הילוביץ שליט"א**

**מעמד סיום סדר נשים
בית המדרש בית יצחק בית שמש שכונת בר אילן
הודעה חשובה**

**עקב מסע הרבצת תורה של הרב לברזיל
לא יתקיימו השיעורים הקבועים בעיר בית שמש
ט"ל בחו"ל 447523677527
מהארץ - 0534161810**

ישמח לב מבקשי ה'

**לקראת חג החנוכה הבעל"ט
אפשר כבר להשיג
את הספר החדש הנפלא
"מעדני אשר חג החנוכה"**

**מאות חקירות מאתגרות בעניני חנוכה בהלכה ואגדה
מהדורת ידידנו הרב יצחק אייזיק ראב"ן שליט"א ליקווד
ניתן להשיג בחנויות המובחרות ברחבי תבל**

או במשרדי המכון

שבת מעין עולם הבא

**בתקופה הקרובה אי"ה יצא הספר שרבים ציפו לו
ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'
מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש
הדלקת נירות- קבלת שבת - קידוש היום
לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת
וכן פרק מיוחד על כל מצות עשה שאסור לקיימן בשבת
מי שמעונין ליטול זכות בהדפסת הספר
שיפנה לטלפון של המערכת בדחיפות**

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תערך ע"י ידידת ר' מורדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
מושיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם מושרע ומשנה ברורה

ידיעת הפרשה

- א] היכי תימצי שאין איסור להקדים אכילת איש לבהמה באכילה ושתייה?
ב] היכי תימצי שאיסור פסולי קהל הותר?
ג] חידה. מהיכן חזינן שבעניני שידוכין אין צריך להתחשב בדעת אביו.
ד] חידה. מהיכן יש ראייה שחיוב ממונו המזיק זהו מדין איסור גזל.
ה] יש לעיין. האוכל דבר ששייך לשני בלא רשותו, האם זה נקרא מאכלות אסורות?

ידיעת הלכות שבת

- ו] כלי ראשון/כלי שני. ברז משאבת המים במיחם של משפ' גורן התקלקל ולכן הם הוציאו בשבת מים מהמיחם בכוס זכוכית ריקה. התעורר ויכוח במשפחה, חיים טען שנכון להחמיר ולא להוסיף לכוס עם המים השאובים תמצית תה שהתבשלה בערב שבת והיא צוננת עכשיו מחשש של בישול אחר בישול בלח, אהרון טען לעומתו שמותר כי אין בישול אחר בישול בכלי שני. מי צודק?
ז] עירוי ממיחם למיחם. הצולנט בבית משפ' כהן התייבש והיה עלול להישרף. בשבת בבוקר לקחה גב' כהן כוס ריקה ויבשה, שפכה לתוכה מים רותחים מהמיחם החשמלי ושפכה את המים מהכוס לקדירת החמין. האם מותר לה לעשות זאת?
ח] תולש-גוזז. באיזה אופן יהא מותר לתלוש ציפורן או חתיכת עור (מסביבות הציפורן), מהגוף?
ט] קושר. האם בשבת מותר לשרוך את נעליו עניבה ע"ג קשר או שיש אופנים שזה אסור?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. – שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

על מה סמכו העולם כשיש אורחים שבעלת הבית מגישה את האוכל הרי זה איסור?

קימ"ל אבן העזר הלכות אישות סימן כ"א אסור להשתמש באשה כלל, בין גדולה בין קטנה, בין שפחה בין משוחררת, שמא יבא לידי הרהור עבירה, באיזה שמוש אמרו, אפילו ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו אפילו אינה נוגעת בו והצעת המטה בפניו, ומזיגת הכוס.

יש להקשות: מהא דמצינו בקרא דאליעזר עבד אברהם ביקש מרבקה השקיני נא מעט מים מכך, ואיך עבר על האיסור שאין משתמשין באשה, כך מקשה המקנה קידושין ע' עמוד א', וכן בפני יהושע.

איכא כמה תרוצים

- א. נראה פשוט שלא נגזר גזירה זו עדיין, כך תירץ המקנה.
ב. ע"פ שיטת המרדכי כתובות קפ"ב שרק במקום ייחוד אסרו, אבל במקום שרוב בני האדם מצויים מותר לאשה למזוג וכו' ומילא נפשט כי אליעזר ביקש מרבקה בשטח פתוח בו אין איסור ייחוד, כ
תירץ הגאון רבי אלחנן פרינק שליט"א בית שמש מח"ס הנפלא שו"ת אבני דוד
ג. ע"פ דברי התוספות כתובות ד' ב' ד"ה והצעת
וכוונתו היא לשם שמים מותר, ובוודאי רבקה היתה צדקת וכוונתה הייתה לחסד לשם שמים,
כ תירץ הגאון רבי אלחנן פרינק שליט"א בית שמש מח"ס הנפלא שו"ת אבני דוד

ובערוך השולחן אבן העזר הלכות אישות סימן כ"א ס"ק ט' כתב וז"ל אין לתמוה על המנהג שנהגו בכל תפוצות ישראל כשבאים אורחים לבית בעה"ב ואשת הבעה"ב מכבדם מאכילם ומשקם ומוזגת להם כוסות, והרי אין משתמשים באשה, דאין איסור כלל בזה, ולא מיבעיא אם הבעה"ב מיסב עמהם דהרי היא משמשת לפניו, אלא אפילו אינו מיסב עמהם כיון שאיננה עושה דרך שימוש התקרבות אלא מפני הכנסת אורחים ומפני שעליה מוטל כל צרכי הבית אין איסור בדבר וכן באכסניא כשבעלת האכסניא מוזגת כוסות להאורחים אין זה דרך שימוש התקרבות אלא דרך שירות.

ובשו"ת שבט הלוי חלק ה' סימן ר' תמה עליו דקשה דבתו של ר' נחמן הקטנה מבואר בגמ' קדושין ע' דנמי לא עשתה מפני התקרבות אלא מפני שאביה ר' נחמן קרא לה לשמש, ומנא ליה חילוק דק הזה בין זה לעושה דרך התקרבות.

ומביא דבספר עזר מקדש למד זכות בסגנון אחר דהיינו טעמא שמשמשין במשרתת בשביל שאשתו עמו, או כשיש רבים נוכח אין קפידיא כל כך ומדבריו למדנו חומרא עכ"פ כשאין הבעל כאן, והאשה משרתת להאורחים בדברים שאסורים בשמוש נשים, ולדינא צ"ע.

מדוע כשראתה רבקה את יצחק נפלה מעל הגמל איזה דבר מפחיד ראתה שנבהלה?

בפרשתן כ"ד ס"ד **ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל**
יש להקשות: מדוע כשראתה רבקה את יצחק נפלה מעל הגמל איזה דבר מפחיד ראתה רבקה שנבהלה, כך מקשה בחזקוני, וברשב"ם, וברבי"א, וברכני עובדיה.

איכא כמה תרוצים

- א. ראתה אותו הדור ובעל קומה ופרצוף מהלך לעבר השדות בלא דרך כי בושה והיא היתה קטנה בת שלש שנים כסבורה אנס או לסטים הוא ונתבהלה ונפלה, כך תירץ בחזקוני בפרשתן.
ב. אפשר שנבעתה מזיו צלם אלהים שעל פניו, וחששה אולי הוא יצחק כי מי חוץ ממנו או אביו יהיו לו כן, ועל הזיו הלז ריבה האת באומרו את יצחק, ואם נשית לב על ריבוי האת באומרו את ענינה יהיה כי האבות הן הם המרכבה ושכינה היתה עמו, וזהו האת כענין ותראהו את הילד שאמרו רבותינו ז"ל שמות רבה א' כ"ח שראתה עמו שכינה, וכל שכן רבקה שראתה זיו השכינה, ונבעתה ותפול מעל הגמל כי בושה מחתנה וזיו שכינה שעמו, כך תירץ האלשיך הקדוש בפרשתן.
ג. לפי שראתה יצחק שהיה בא מגן עדן והיה בא כדרך שהמתים הולכים רגליהם למעלה, כך תירץ בריב"א בפרשתן, וכן במושב זקנים, וכן כתב ברבינו עובדיה מברטנורא.
והחיד"א בספרו מדבר קדמות מערכת ה' אות ה' הביא דבר זה וכתב וזה חידוש גדול ואינו מובן.
ד. מרוב צניעות הפילה עצמה מרצונה כמו ויפול על פניו, כך תירץ בחזקוני, וכן כתב ברשב"ם.
ה. לכן נפלה רבקה, משום דבשעת שפגשה את רבקה היה כבר לפנות ערב וראתה שהחנן שלה מתפלל מאוחר שחרית דמנחה עדיין לא ניתקן אז מיד נפלה, אבל יצחק הסביר לה ששחרית כבר התפלל בבוקר ועכשיו תיקן תפילה חדשה ששמה מנחה ואז נרגעה רבקה אמנו. מעדני אשר.

